

Högtryck på skogsbruk

VINTERTID OCH TEMPERATUREN SJUNKER. SNÖN FALLER OCH TJÄLEN LÄGGER SIG I MARKEN. DET ÄR NU, NÄR JORDEN ÄR HÅRD OCH KAN BÄRA SKOGSMASKINERNA, SOM DEN MESTA AV SKOGSAVERKNINGEN SKER.

Vinter på lantgård

Att läsa en bok framför den öppna spisen samtidigt som rimfrosten lägger sig på fönsterrutorna är lika skönt som det låter. Medan du njuter av lugnet kanske ditt resällskap föredrar att testa traktens pulkabackar, skidspår eller pimpelfiske. Några vinterdagar på lantgård kan vara en lugn och avkopplande upplevelse – eller fullt av äventyrligheter. Ofta finns pulkor, sparkstöttingar och pimpelutrustning att låna på gården. Fråga er värd innan ni packar bilen full, så får ni mer plats åt er själva istället.

På gårdarna sköts djuren om som vanligt, och med skörden avklarad ges tid över till annat. Byggnader skall underhållas, maskiner vårdas och ses över, skogen skötas. Det händer alltid något på ett lantbruk.

Kanske vill du dra dig tillbaka och vara ensam i ett torp. Eller så är det dags att samla släkten på ett och samma ställe. Flera av Bo på Lantgårds gårdar har många sängplatser.

Med självhushåll är det enkelt att fixa matsäcken att ta med på vinterutflykten, eller varför inte laga till en nyårsbuffé att servera i storstugan?

Har snön fallit kan man ge sig ut på skidtur i skogen. Spår i snön skvallrar om att man inte är helt ensam. Om du frågar markägaren, får du säkert plocka med dig lite granris hem att lägga på farstuvisten. Av lingonris kan det bli en egenhändigt gjord julkrans att hänga på ytterdörren. Kanske kan ni till och med följa med ut i skogen för att hugga er egen julgran! Och stannar ni på gården över självaste julaf-ton, får ni inte glömma att ställa ut gröt till gårdstomten...

Efter en dag i snön med rosiga kinder och en och annan genomblot vante, är det mer än härligt att krypa ner i den vedeldade badtunnans 40-gradiga vatten. Här under stjärnorna blir man snabbt varm igen! 🌲

– Är älgstammen för tät skadas skogen eftersom älgarna betar småplantor av ungtall. I värsta fall dör plantorna, och betar de topparna så blir det ingen rotstock på trädet när det växer upp.

Rotstocken är stammen närmast marken. Det är den delen som skogsbrukaren får allra bäst betalt för eftersom den ofta håller hög kvalitet. Den är grov, rak och näst intill kvistfri. De finaste säljs för specialtillverkning av bland annat stolpar och fanér.

Det som är roligast med skogsbruk, säger Leif, är friheten och variationen i arbetet och att vara utomhus. Vintertid går han ut i skogen när det har blivit ljus och jobbar på under dagen. Det röjs, fällt och virket samlas ihop innan det körs ut till vägen. En temperaturgräns för arbetet är vid 20 grader minus.

– Man får klä sig därefter, men det som far mest illa när det är kallt är maskinerna. Oljorna blir mer trögflytande och metallen blir sprödare. Jag vill helst inte starta maskinerna om det är kallare än 10-15 minusgrader.

Som gäst finns det mycket att göra på Boringsgården. De omgivande skogarna väntar på att bli upptäckta till fots, på skidor eller på äkta norrländskt vis, med sparkstötting. I en mindre slalombacke i närheten kan man åka utför. Leif lär också gärna ut knepen för att kunna se älg i skogen, och är turen med får man en skymt av Skogens konung. Det finns även bäver i trakten, men vintertid håller de sig i sina hyddor under snötäcket. 🌲

Det finaste virket blir stolpar och fanér, medan klenare virke blir massaved.

och juni. Under sommaren är det mest röjningsarbete i ungskogen. Som gäst på Boringsgården får man följa med ut i skogen för att lära sig hur det går till, om man vill.

– Vilka träd som skall sparas och vilka som skall gallras ut beror på trädslag och kvalitet. Och arbetet skall gå snabbt, eftersom det är väldigt många stammar som skall gås igenom. Man väljer ut dem som skall stå kvar och friställer dem från sly.

Viss avverkning sker även sommartid. Priset är bättre under sommaren då utbudet är lägre och industrin vill ha virke året om.

– Skogsbilvägar har gjort skogen mer tillgänglig och gjort det lättare att avverka under sommaren och på så sätt få ett bättre pris. Så det är god ekonomi att hålla vägarna i ordning.

Hur gamla träden är när de avverkas beror på trädslaget. Björk växer snabbast och är klara för slutavverkning när de är 50-60 år gamla. Gran behöver 80-100 år på sig medan tallen är långsammast med sina 100-130 år. Hur snabbt skogen växer mäts i volym per hektar och år. En björkskog växer ungefär åtta kubikmeter per hektar och år, och nyanlagda barrskogar växer runt fyra till fem kubikmeter per hektar och år.

HUNGRIGA ÄLGAR

Det är ett hårt arbete att få ekonomin att gå ihop i ett skogsbruk idag. Priserna som skogsbrukarna får för sitt virke är relativt lågt och det behövs allt större arealer för att ha ett försörjningsunderlag. Även älgar kan ställa till det.

Till Boringsgården i Västernorrland, där Dagmar Borin-Svensson och Leif Svensson bor, hör 400 hektar skog. Mest gran och tall, men även ett björkbestånd som planterades på 40-talet.

Skogsvård som röjning, plantering och gallring sköter Leif själv, medan markberedning och slutavverkning görs på entreprenad. Det mesta virket som avverkas i egen regi avverkas just under vinterhalvåret eftersom det är lättare att ta sig fram med maskinerna i skogen när marken är frusen. En maskin som kallas skördare faller trädet, kvistar av det och kapar det i lämpliga längder innan virket körs fram till en väg med en skotare. Där hämtas det med lastbil.

I genomsnitt är det ungefär 1500 kubik av tall, gran och björk som årligen avverkas på Boringsgården. Under en längre period skall avverkningen motsvara tillväxten.

– Virket säljs både till sågverk för att bli plankor och till massa-industrin för att bli massaved, berättar Leif Svensson.

Vilket virke som blir vad, beror på kvaliteten. Massaveden är av sämre kvalitet än timmervirket. Det kan vara klenare, krokigare och ha fler kvistar. Barrvirke av hög kvalitet kännetecknas av raket, finkvistighet och att det är friskt och inte angripet av röta. Ett senvuxet träd, med tätt mellan årsringarna, är hårdare och därmed hållbarare.

PLANTERING, RÖJNING, AVVERKNING

Trädplantorna köps in från plantskolor och plantering sker under våren när tjälen har släppt efter snösmältningen. Vanligtvis i maj